

levērojami pieaug cūku skaits, liellopu skaits sarūk

◆ **Slaucamo govju** daudzums Latvijā turpina samazināties; Bārbelē trīsdesmi gadus desmit piensaimniecības likvidējušās, vietējais zemnieks min tam iemeslus

Pērn, 2021. gadā, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, cūku skaits palielinājās par 20,2 tūkstošiem jeb 6,6%, sasniedzot 327 tūkstošus, liecina Centrālās statistikas pārvaldes (CSP) apkopotie provizoriskie dati.

SAGATAVOJUSI ANITA ROZENTĀLE

Liellopu skaits bija samazinājies par 5,5 tūkstošiem jeb 1,4% salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu. Turpina samazināties arī slaucamo govju skaits – 2021. gada beigās tas bija 131,2 tūkstoši, kas ir par 4,8 tūkstošiem jeb 3,6% mazāk nekā 2020. gadā.

Aitu un kazu skaitā vērojams kritums attiecīgi par 1,7% un 0,7%.

Sarūk aitu un kazu gaļas ražošana

2021. gadā gaļas ražošanā Latvijā ir vērojams pieaugums – saražoti 93,4 tūkstoši tonnu gaļas, kas ir par 1,5 tūkstošiem tonnu jeb 1,7% vairāk nekā 2020. gadā. Ražošanas apjoma pieaugums vērojams liellopugaļai – par 6,3%, cūkgai – par 1,6%, putnu gaļai – par 0,2%, savukārt samazinājās aitu un kazu gaļas ražošana – par 16,8%.

Liellopu eksports bez izmaiņām, cūku eksportā – kritums

Eksportēto dzīvo liellopu skaits 2021. gadā, salīdzinot ar gadu iepriekš, nav mainījies (60,4 tūkstoši). Importēto liellopu skaits pieaudzis par 1,9 tūkstošiem jeb 1,8 reizes.

Dzīvo cūku eksports 2021. gadā samazinājās par 27 tūkstošiem jeb 11,7% salīdzinājumā ar 2020. gadu. No kopējā eksportēto cūku skaita 73,5% bija siviņi tālākai nobarošanai (2020. gadā – 68,4%). Importēto cūku skaits samazinājās par 0,5 tūkstošiem jeb 0,5%.

Eksportēto dzīvo aitu skaits 2021. gadā palielinājās 3,4 reizes salīdzinājumā ar 2020. gadu.

Augstākā piena iepirkuma cena Latvijas vēsturē

Pēc CSP sniegtajiem datiem, 2021. gadā piena vidējā iepirkuma cena pieauga par 37 eiro par tonnu jeb 13,2%, sasniedzot augstāko piena iepirkuma cenu Latvijas vēsturē – 318 eiro par tonnu. Viszemākā piena iepirkuma cena bija janvārī (292 eiro par tonnu), visaugstākā – decembrī (397 eiro par tonnu). Par 2,8% palielinājās iepirkta piena apjoms.

Šo faktu tomēr no pieredzes sliecas mazliet apstrīdēt Mārtiņš Mediņš, saimnieks Bārbelē pagasta piensaimniecībā «Silavēji». Viņš strādā nozarē no 1992. gada un atceras: «Zemnieki bija sasparojušies dibināt savu uzņēmumu «Latvijas Piens», kad zaudēja naudu, piemē-

ILUSTRATĪVS FOTO NO WWW.PIXABAY.COM.

«Trīsdesmit darba gadu laikā piena cenai kāpumi un kritumi bijuši kā zāģa zobi.»

ram, bankrotējušajā «Bauskas pienā». Tad arī «Silavēji» pārgāja uz kooperatīvu «Triķāta», un tad trīs Latvijas zemnieku kooperatīvi, kuros apvienojušies vairāk nekā 600 Latvijas piensaimnieku, to uzņēmumu nodibināja, sāka celt pārstrādes rūpnīcu Jelgavā. Un tad mums par nodoto pienu maksāja 32 centus par kilogramu. Precīzu gadu neatceros, bet tas varēja būt kāds 2010. – 2011. gads. Tātad ne tikai 2021. gadā tāda cena bija, bet nu vēlāk toreiz tā gāja neizturami uz leju, līdz 14 centiem...»

M. Mediņš zina teikt, ka pēc tam, kad «Latvijas Pienā» sākās problēmas ar maksājumu kavējumi, strauji govju skaits samazinājās. Bet daudzas saimniecības no bankrota paglāba kooperatīvs «Piena loģistika», kura biedre ir arī saimniecība «Silavēji». Ļoti apmierināti ar sadarbību.

«Trīsdesmit darba gadu laikā piena cenai kāpumi un kritumi bijuši kā zāģa zobi, maksāja pat sākumā, pārreķinot no latiem eiro, sešus centus par kilogramu. Daudzi to neizturēja, arī prasības piena lopkopībā pēc iestāšanās Eiropas Savienībā nesamērīgi auga, līdz ar tām arī vairākas saimniecības govīs likvidēja. Rezultātā no 14 pienkopības saimniecībām, kas sāka reizē ar mums strādāt Bārbelē, pagastā palikušas vien četras,» situāciju vērtē «Silavēju» saimnieks.

Pašlaik piena iepirkuma cena turoties līmenī, nesūdroties. Tomēr M. Mediņš ir nemierā, ka «Luminor» ekonomists «Latvijas Radio» ziņu pārraidē to nosaucis par fantastisku: «Pie šīm energoresursu cenām, minerālmēslu cenām (pļavas un lauki taču jāmēslo!) un tā smagā darba, ko ieliek, nekā fantas-

tiska nav. Veikalos ūdens litrā par 50 procentiem dārgāk maksā, nekā mums ir piena iepirkuma cena.»

Produktivitāte aug

Kā liecina CSP statistika, neskatoties uz to, ka samazinājies slaucamo govju skaits, pieaugot vidējam izslaukumam no vienas slaucamās govīs par 199 kilogramiem jeb 2,8% un sasniedzot 7362 kilogramus gadā, kopējais iegūtais piena apjoms (ieskaitot kazu pienu) 2021. gadā bija nedaudz pieaudzis – par 2,1 tūkstošiem tonnu jeb 0,2%.

Lielākais piena ražošanas apjoma pieaugums novērojams Zemgalē – par 8,1 tūkstošiem tonnu jeb 4,1%, bet lielākais kritums bija Vidzemē – par 5,4 tūkstošiem tonnu jeb 2,1%.

Produktivitāte Meduši, aplicina arī Mārtiņš Mediņš. Arī viņa saimniecībā, kur ir ap 80 slaucamu govju un kopā ganāmpulks ap 150 galvām, iegūta piena apjoms palielinājies, kaut lopu skaits visus trīsdesmit gadus teju nemainīgs. To panākot ar kvalitatīvu lopbarību, ko

LIELLOPU skaits gada laikā samazinājies par 1,4%.

FOTO NO «BAUSKAS DZĪVES» ARHĪVA.

paši izaudzē, tik vien iepērk rapšu raušus no lopbarības ražotnes «Mūsa», kas pie Bauskas. Govīs regulāri tiek izlaistas pastaigā svaigā gaisā, arī ziemā, saimnieki paši pieskata procesus fermā, tāpēc arī produktivitāte un kvalitāte ir.

Darbaspēks ir problēma, jo darbs pie lopiņiem smags, slaucēji vajadzīgi. Ražošanu iespaido arī energoresursu, degvielas cenas. «Lai pabarotu

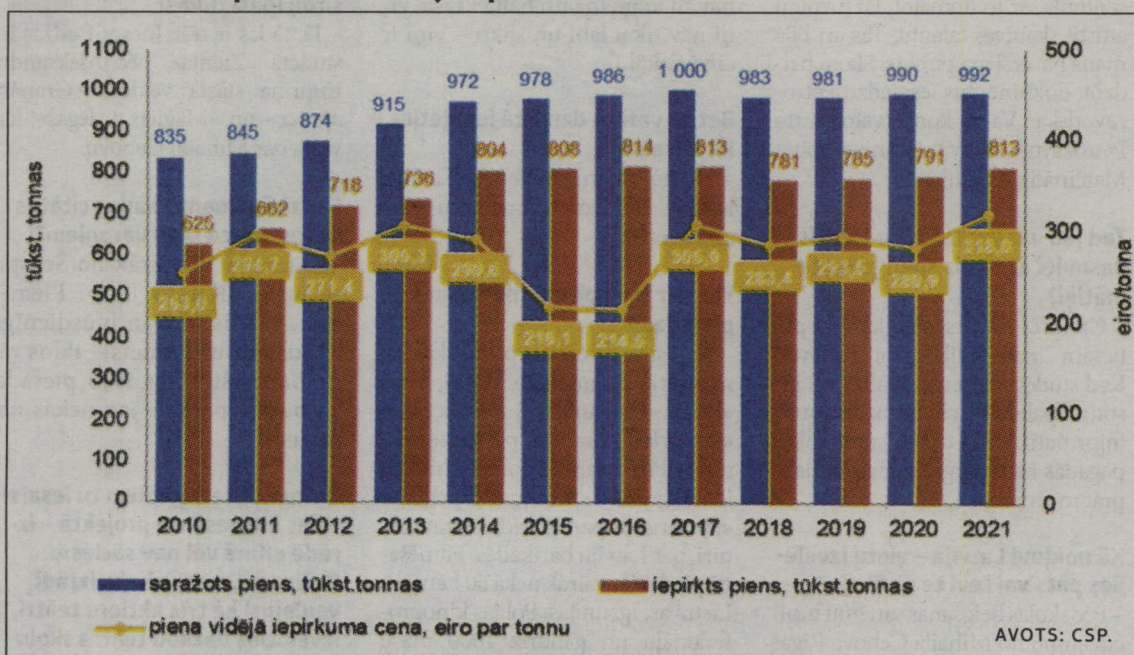
govīs, esam ļoti atkarīgi no degvielas, nemitīgi strādā divi traktori. Jāsilda ūdens, jo piena trauki, sistēmas un slaukšanas zāle regulāri jāmazgā. Mums ir arī saules kolektors, īpaši vasaras laikā tas ir liels atspaidis ūdens uzsildīšanai, sakarsē ūdeni līdz pat sešdesmit grādiem,» stāsta M. Mediņš. Beigās viņš atzīst, ka piensaimnieki vienmēr bijuši sīksti, izturēs. ◆

Lauksaimniecības dzīvnieku skaits gada beigās (tūkstošos)

Mēnesis	2020. gads	2021. gads ^{1,2}	Izmaiņas, % (2021./2020. gads)
Liellopi	399	393,5	-1,4
slaucamās govīs	136	131,2	-3,6
pārējās govīs	60	61,4	2,4
Cūkas	306,8	327	6,6
Aitas	91,9	90,3	-1,7
Kazas	11,5	11,4	-0,7
Zirgi	8,3	8,4	2
Mājputni	5837,9	5857,7	0,3
dējējvistas	3345,1	3395,2	1,5

AVOTS: CSP.

Piena ražošana, iepirkums un vidējā iepirkuma cena

AVOTS: CSP.